

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n kommentteja

Kaivoslakityöryhmän 8.10.2008 antamasta kaivoslakiuudistuksesta

KULLANHUUHTOJEN MAAT VARASTETAAN

Esitetyn kaltainen kaivoslaki lisää hallinnointia ja viisinkertaistaa maksut, mutta tätä kaikkea arvasimme 9 vuotta kestäneen prosessin aikana saatujen tietojen perusteella odottaakin.

Karmea yllätys on se, että lakiperusteluissa (s.152) pienellä painettuna kerrotaan, että Lemmenjoen olemassa olevat kaivospiirit lakkautetaan 4 vuoden siirtymäajan jälkeen. Esitetyn mukaisesti kysymyksessä ei ole oikeuksien lunastus, vaan yksipuolinen poisto.

Yhdeksän vuotta kestäneen kaivoslakiprosessin aikana kullankaivajat eivät ole missään vaiheessa saaneet tietoonsa, että tämänkaltaista asiaa valmistellaan. Olemme jatkuvasti neuvotelleen kaikkien keskeisten toimijoiden kanssa (Kauppa- ja teollisuusministeriö/ Työ- ja elinkeinoministeriö, Ympäristöministeriö, Ympäristökeskus ja Metsähallitus), eikä mikään taho ole esittänyt missään vaiheessa mitään tällaista. Emme vielä tiedä, kenen halu on lakkauttaa Lemmenjoen kullankaivu ja keneltä täysin valheelliset perustelut ovat peräisin.

Mitä oikein on osallistuttava, vuorovaikutteinen lainvalmistelu, kun aivan yllättäen, lainvalmistelun viimeisellä metrillä tuodaan esille tällainen keskeinen, tyrmäävä asia – yhden ammattikunnan lakkauttaminen ?

Me, Lapin kullankaivajat, olemme opetelleet vuosien varrella keinot, kuinka kulta voidaan kaivaa pienimuotoisesti ja luontoa säästäen, mutta silti kannattavasti. Olemme saaneet rakennettua kultahipuillamme arvostuksen ekologisina tuotteina (ei ympäristömyrkkijä, ei muinaisia veritekoja, ei sortoa tai riistoa), jonka ansiosta saamme niistä korkeamman hinnan. Lisäksi olemme onnistuneet integroimaan matkailun osaksi toimintaamme; me tuemme matkailuelinkeinoa ja matkailuelinkeino tukee meitä. Olemme ylläpitäneet ja kehittäneet jo 140 vuotta vanhaa kultaperinnettä.

Tämä kaikki on tehty ilman tukimarkkoja tai muutakaan yhteiskunnan tukea ja saavutuksestamme olemme erittäin ylpeitä.

Lisätietoja

Antti Peronius, toiminnanjohtaja, geologi ja III-sukupolven kullankaivaja (050-4362316)

Jouko Korhonen, LKL:n puheenjohtaja, Lemmenjoen kullankaivaja (040-3442200)

Taustaa:

Suomen Lappi on Euroopan ainoa alue josta on löydetty maaperästä irtokultaa siinä määrin että pienimuotoinen kullankaivu on taloudellisesti kannattavaa. Ilman Lemmenjokea ammattimaista kullankaivua ei Euroopassa olisi.

Kaivospiiri on monimutkaisen hakumenettelyn ja ministeriön määräämän maanmittaustoimituksen kautta saatu erityinen oikeus, jossa mm. maapohja lunastetaan maanomistajalta. Kaivospiirin hankkiminen on vaikeaa ja kallista ja niillä on katsottu olevan pysyvä arvo. Vaikka kysymyksessä ei ole oma maa, on kaivospiirioikeus ollut esimerkiksi mahdollista pantata, myydä tai periä.

Kullankaivualueen osuus Lemmenjoen kansallispuistosta on 1,65 promillea. Koneellisesti on kaivettu tai tullaan kaivamaan tästä enintään kolmannes eli koneellisesti kaivettava ala puistosta on enintään puoli tuhannesosaa. Kaivujäljet maisemoidaan, eikä n. 10 vuoden ikäisiä kaivualueita voi maastossa enää tunnistaa.

Viranomaisneuvotteluissa on todettu, että kullankaivajien tekemät toimenpiteet (kaivussa käytettävän veden kierrättäminen, selkeytsaltaat jne.) ovat merkittävästi vähentäneet kyseisiä haittoja. Kalastolle aiheutuneita haittoja ei ole osoitettu: veden sameneminen saattaa heikentää hieman taimenen kudun onnistumista, mutta toisaalta taimenkannan minimitekijänä on ravinto ja on osoitettu, että kullankaivua harjoitettavissa vesistöissä ravinnepitoisuudet ovat hieman suuremmat ja eliöstö voi kokonaisuudessaan paremmin kuin täysin luonnontilaisissa vesistöissä. Ennen kuin tällaisiin yleisiin arveluihin pohjautuen lakkautetaan kokonainen ammattikunta, olisi hyvä esittää faktoja. Kaivajien puolesta faktoina ovat jo vuosikautia jatkunut vesistön tarkkailu, jonka tulosten mukaan vesistön laatu on ollut hyvä ja viime vuosina vielä parempaan suuntaan kehittyvä. Vesistötarkkailusta vastaavana viranomaisena toimii Lapin Ympäristökeskus, kustannukset maksaa kullankaivajat.

Lemmenjoen kansallispuisto laajeni kullankaivualueille vasta vuonna 1971. Siinä yhteydessä kullankaivajille luvattiin, että toiminta saa jatkua. Lupaus kirjattiin kansallispuistosta annettuun lakiin ja lisäksi eduskunta antoi asiasta ponnin. Lupauksia ei ole pidetty ja oikeuksia on kavennettu vuosien varrella merkittävästi.

Lapin irtokullankaivun (lakitekstissä kullanhuuhdonta) vuosittainen kullantuotto on kokonaisuudessaan n.25kg, josta Lemmenjoen konekaivajien osuus on erittäin merkittävä: n.20kg. Kaikki nyt koneella hyödynnettävät esiintymät ovat maakerrosten paksuuden ja kultapitoisuuden osalta täysin poissuljettu vaihtoehto lapiokaivajalle, joten lievennykseksi tarjottu etuoikeus lapiovaltauksen tekemiseen osoittaa kaivoslakityöryhmän täydellistä perehtymättömyyttä asiaansa.

---

ote lakiuudistuksen sivulta 152:

”Tällä hetkellä kullanhuuhdonta varten on voimassa kaivosoikeuksia yhteensä seuraavasti: Lemmenjoen kansallispuistossa 24, Ivalonjoella 2 ja puolittain Urho Kekkosen kansallispuistossa 1. Ehdotetun siirtymäsäännöksen nojalla voimassa olevat kullanhuuhdonta koskevat kaivosoikeudet raukeaisivat siirtymäajan kuluttua lain voimaantulosta. Siirtymäajaksi ehdotetaan neljää vuotta, jota on pidettävä riittävänä sopeutumisaikana. Ehdotuksen perusteena ovat ensi sijassa ympäristöön liittyvät näkökohdat.

Koneellinen kullanhuuhdonta nykymuodossaan on laajentunut niin voimaperäiseksi, ettei toiminnan mahdollisia vaikutuksia Lemmenjoen vesistöön ja maastoon ole enää mahdollista hallita. Haitallisia vaikutuksia ovat erityisesti vesistön samentuminen sekä kalastolle kiintoaineksesta ja maastolle liikkumisesta aiheutuvat häiät.”

